

מכתב להג"ר חיים קניבסקי שליט"א בעניני תחומין

אור ליום ט' תמוז, תש"ע

לכבוד מרן שליט"א

בעסקי בסוגיות דתחומין נתקלתי ונתקשיתי בהבנת שיטת מרן החזו"א ז"ל ובדברי מרן שליט"א בשונה הלכות סי' שצח. ומאד אבקש ממרן שליט"א להאיר עיני.

א - בדין עיר שרחבה מצד אחד וקצרה מצד אחר דמרבועין כזה: [ראה ציור בכת"י המצורף]

ודן בחזו"א סי' קי ס"ק כו לומר דלא עדיף מאם היו בתים יוצאים כזה: [ראה ציור בכת"י המצורף] דאם יש בארכה ד' אלפים ומזוית ליתר יותר מאלפיים אין מרבועין. ובס' שונה הלכות משמע דמדידת האלפיים היינו כך: [ראה ציור בכת"י המצורף] דהיינו מזוית הריבוע לאמצע צלע העיר. וקשה לי דאם זהו כוונת החזו"א א"כ בגוונא דעיר עגולה שצידד שם בחזו"א דאי הוה רחבה מח' אלפים אין מרבועין דנמצא יתר יתירה מד' אלפים ולא עדיף מגאם כזה: [ראה ציור בכת"י המצורף] והרי בגוונא זו מזוית הריבוע לעיגול שכנגדו באלכסון אינו אלא 1600 אמות בערך. ולכאורה בע"כ כוונת החזו"א למדוד מזוית הגאם עד היתר שהוא קו הריבוע. וכעין שכתב בכל גאם בס"ק טז למדוד מזוית ליתר. [ראה ציור בכת"י המצורף]

ב - גם בעיקר שיטת חזו"א בדין אלפיים בגאם הנני נבוך, דגם בס"ק טז ובס"ק כו נקט דמודדין מזוית ליתר ולכאורה היינו כזה: [ראה ציור בכת"י המצורף] וזה יתכן שיהא פחות מאלפיים גם בששתי הצלעות הם יותר מאלפים. אך בס"פ' לדף נה ע"ב ובס"י ק"י ס"ק יג וס"ק יז, וגם אח"כ בס"ק כו משמע דתלוי באורך הצלע או היוצא שיהא פחות מאלפיים, ולכאורה סותר דברי עצמו. וגם דהרי בס"י שצח במג"א ס"ק ט' וגר"ז סעי' ז' ומשנ"ב ס"ק לה, וכן בקרבן נתנאל אות ו' בכולן מבואר להדיא דבעינן דוקא שצלע א' פחות מאלפים ולא סגי שיהא אלכסון מזוית ליתר פחות מאלפיים. וא"כ רצוני לדעת אם באמת ס"ל לחזו"א דסגי באלכסון מזוית ליתר תוך אלפיים, או אם יש לדחות דכוונתו מזוית ליתר היינו כזה: [ראה ציור בכת"י המצורף] היינו מצלע א' אצל הזוית לנקודה הרחוקה שביתר.

רלה

מעייני

מכתבי תורה

קדם

ג - עוד נסתפקתי לדעת האחרונים דבעינן צלע פחות מאלפיים, איך הדין בגאם בעשוי בזוית רחבה דפסק מרן שליט"א בשונה הלכות סעי' יד בשם החזו"א שם דמורבעינן בריבוע העולם, איך נמדוד לדין אלפיים הנ"ל וכגון כזה: [ראה ציור בכת"י המצורף] האם גם כאן מודדים הצלעות, או מצלע לקו הריבוע, או מצלע ליתר שבין ב' ראשיו, ובאיזה כיוון צריכים למדוד.

בכבוד התורה וצפי' לתשובה,

מרדכי דוד קוקיס

פה לייקוואד

۱۱. کتب و مجله های موجود

8.052 pm 11.2.8

[illegible]

א - חבין שיה שבתבה מלכ' וקצרה מלכ' מהו חבדמך כח
וען מחלף ס' קי סך בו וארי דלא עזיל מאת הוי חב

י"ח ט"ז אדר ב' תרמ"ח

[illegible]

וְהָיָה כִּי יֵרָאֶה אֶת הַמָּלְאָךְ וְנִשְׁכַּח מִן הַדָּבָר

והוא בשרי 3 חצית חמאד לטעם מרגעו הולכין אל מלך 1600
מלך הדת, מלך שם הולך חמאד לטעם מרגעו מלך הדת
מלך קר חמאד, וכן מלך שם הולך חמאד לטעם מרגעו.

[illegible]

וְהַיּוֹם הַזֶּה הָיָה יוֹם הַחֲתוּנָה
 וְהַיּוֹם הַזֶּה הָיָה יוֹם הַחֲתוּנָה
 וְהַיּוֹם הַזֶּה הָיָה יוֹם הַחֲתוּנָה
 וְהַיּוֹם הַזֶּה הָיָה יוֹם הַחֲתוּנָה
 וְהַיּוֹם הַזֶּה הָיָה יוֹם הַחֲתוּנָה

מחבר: הרב משה שניידמן

מחנה צה"ל קינ"ס

מכתב להג"ר חיים קניבסקי שליט"א בענין יריעות המשכן, ובענין הכיור וכנו

כ"ה אדר א', תשס"ה, לייקווד

למעלת כבוד מרן הגר"ח שליט"א,

ראיתי בביאוריו של מרן שליט"א בברייתא דמלאכת המשכן פ"ב שהביא דברי החזקוני דביריעות המשכן היה אויר חצי אמה לכל אויר מהמ"ט אוירים שבין הלולאות, וממילא מוכיח דביריעות עזים היו הלולאות עבים וגסים מאלו שביריעות התחתונות. והקשה מרן שליט"א דמנ"ל דהיה חצי אמה אויר בין לולאה ללולאה, והניח בצ"ע.

ורצוני לקבל דעת מרן שליט"א אם יש ליישב ע"פ דברי ח' המאירי לעירובין דף ט' ע"א שכ' וז"ל, ודוקא בפחות מג' דהוי לבוד וכמו שלמדנוהו בהגדה מלולאות שלא היה בין אחד לחבירו שלשה ואמר הכתוב וחברת [את] האהל והיה אחד, ע"כ. ומביא שם הגרש"ז ברוידא זצ"ל בהגותיו שם מכת"י המיוחס לרב האי גאון דשיעור לבוד גמרי לה ממשכן מיריעות התחתונות, דכ"א מהלולאות היתה חצי טפח שהם ב' אצבעות, ולעולם אין נקרא כלי פחות מטפח (לא הבנתי כוונתו בזה, דמשמע דמסביר המקור שהיו חצי טפח), ויצא ע"פ חשבון שנשאר לכל אויר משהו פחות מג' טפחים (2.81), והיו צריכים לחבר כדכתיב וחברת את האהל והיה אחד, ומכאן דפחות מג' כלבוד דמי. וא"כ י"ל דזהו כוונת החזקוני דהיה משהו פחות מחצי אמה תוך שיעור לבוד, וא"כ בע"כ שהיו הלולאות שביריעות עזים גסות מאלו שביריעות תחתונות^{ע"י}. ורציתי לשמוע דעת מרן שליט"א, א' - אם נראה לו יישוב זה. ב' - מהו כוונת רה"ג בהא דאין כלי פחות מטפח. וג' - בעיקר סברתם שאם היה אויר יותר מג' בין הלולאות היה חסר בחיבור, אף דהיריעות היו סמוכות זל"ז תוך ג', האם זה דומה למחיצת קנים או חבלים דחשיב מחיצה גרועה עד שיהא לבוד לשתי ולערב.

ועוד נקודה אחרת רציתי לשאול דעת מרן שליט"א, והוא בגמ' סוף זבחים דף קכ ע"א, דאיתא, כיור וכנו בבמה גדולה ואין כיור וכנו בבמה קטנה. ומפרש רש"י כיור וכן בין אהל מועד ובין

המזבח כתיב בית. ולכאורה קשה אמאי איצטרך למעוטי, הא תנן התם דאין ריחויין ידים ורגלים בבמה, ודריש ל"י מדכתיב ובקרבתם אל המזבח ירחצו. ואם אי"צ קידוש יו"ר, איך ס"ד דצריך כיור וכן, כמו דא"צ מיעוט לארון ושלחן. וחשבתי לחדש מזה דכיור יש בו דין כלי המזבח, מלבד שמשמש ככלי שרת לקידוש ידים ורגלים, והיה ס"ד שמעכב בצורת המזבח כמו דס"ד בקרן ויסוד. ומצאתי מובא בשם הג"ר יעקב קמינצקי זצ"ל שחידש כן מהא דלא הוזכר כיור בס"פ במדבר. ואח"כ ראיתי בירושלמי שקלים פ"ד ה"ב דחכמים אומרים אין לך מעכב את הקרבן אלא הכיור והכן בלבד, ובקה"ע שם ביאר דר"ל דמקום הכיור מעכב בקידוש. ובבגר"א מוחק כיור וכן, וגורס קרן וכרכוב (והקשו עליו מירושלמי יומא). וראיתי בשיעורי מרן שליט"א על הירושלמי דמשמע שפירש הירושלמי כפשוטו דכיור וכן מעכבים בקרבנות, ורצוני לדעת אם מוכח כן מוגמ' זבחים הנ"ל, או שיש יישוב אחר, ואיך מבאר מרן דברי הירושלמי.

הכו"ח ביראה ובכבוד התורה

מרדכי דוד קוקיס

תשובת הגר"ח קניבסקי שליט"א:

נתת צדקי טוֹב, גַּלְתִּיהָ אֵילָה דאֵי מַנְס

ספר מעייני קדם

מערכות חידושי תורה
בסוגיות דמסכת שבת ועירובין
מילה וחנוכה

ערוכים מתוך כתבי
הרה"ג ר' מרדכי דוד זצ"ל
בהג"ר שלמה בן ציון שליט"א
קוקים

עלתה נשמתו לגנזי מרומים
במיטב ימיו ושנותיו
ט"ו כסלו תש"פ לפ"ק

ונלוה אליו
קונטרס
חושבי שמו

בעניני הזכרת שם שמים בכוונה

יו"ל בכלות השלשים י"ד טבת תש"פ לפ"ק
ליקוואוד יצ"ו